

Vwo

Een verwarrend examen

In NRC kreeg het vwo-examen een lovende recensie van Beatrice de Graaf. Zij had begrepen dat leerlingen in verwarring waren, maar volgens haar blonk het examen uit in complexiteit en veelzijdigheid. 'Ik weet niet of ik zonder voorbereiding een hoog cijfer had gescoord,' zo sluit De Graaf af. Nu, juist daar ging die verwarring over. Leerlingen komen tot de tanden toe bewapend binnen om dat examen te lijf te gaan. Ze zijn helemaal klaar om al hun kennis, vaardigheden en inzichten in te zetten voor een goed cijfer. En dan krijgen ze een examen dat te lang is, waarin de kenmerkende aspecten op een vreemde manier bevraagd worden en de verplichte voorbeelden hooguit figureren. Alsof ze alle wapens uit handen wordt geslagen.

Dat het te lang was, bleek uit de afgeraffelde antwoorden bij de laatste paar vragen, maar ook uit de open plekken eerder op de antwoordenbladen: geen tijd om nog even het werk door te lopen en vragen later in te vullen.

Bij de kenmerkende aspecten zagen we enkele nieuwe vraagvormen. De ene keer vroeg men twee onderdelen van één kenmerkend aspect (vraag 2 over Aristoteles), in een ander geval moest je er drie oplepelen bij één en hetzelfde voorbeeld (vraag 11

Daan Schuijt doceert op het Fioretti College in Lisse.

over de Surinaamse zijderups).

Nu was de vraag over Aristoteles niet zo moeilijk, maar als wij onze leerlingen er op moeten gaan voorbereiden dat ze al die kenmerkende aspecten ook nog in mootjes kunnen hakken... Ze krijgen die 49 beeldhouwde zinnestukjes al niet in hun hoofd! De vraag over de zijderups en de kenmerkende aspecten 'uit haar tijd' was in zekere zin misleidend: Maria Merian leefde in tijdvak 6 en 7, maar in de vraagstelling staat 'wetenschappelijke revolutie' uit tijdvak 6. Bij vorige examens was men streng als er een kenmerkend aspect uit een verkeerd tijdvak werd genoemd en dus worden leerlingen hier onzeker.

In vraag 7 waren de meeste verplichte voorbeelden uit de historische context Republiek weggestopt. De onthoofding van Oldenbarnevelt werd behandeld vanuit een perspectief dat niet in de stofomschrijving terug te vinden is. Zonder bron was het dan ook een pure gok aan wiens kant de Engelse ambassadeur stond. Bij het onderdeel verlichting kwam er geen filosoof aan bod en was het voor de leerlingen op basis van de gegeven informatie ondoenlijk om vast te stellen dat Mazzini geen socialist was. Bij de historische context Duitsland volgden drie vragen elkaar op die naar het totalitaire karakter van de nazi-ideologie vroegen (vraag 17 Goebbels over de antidemocratische NSDAP, vraag 19 over het euthanasieprogramma van Hitler en vraag 20 over dirigent Furtwängler en de Rijkscultuurkamer). Dat is driemaal hetzelfde toetsen waarbij slechts eenmaal een verplicht voorbeeld wordt gebruikt. Bij de Koude Oorlog zorgde de spotprent van Herblock voor hoofdbrekers: leerlingen hoefden er slechts de twee historische gebeurtenissen te noemen die hij in zijn prent gebruikt, terwijl de vraagstelling (welke parallel suggereert Herblock) uitnodigt tot een kort essay waarin de inval in Polen 1939 en Tsjecho-Slowakije 1968 met elkaar vergeleken worden.

Alles bij elkaar maakte het examen een onevenwichtige indruk: te lang, teveel nieuwe vraagvormen, vragen die slechts impliciet aan de stofomschrijving te koppelen zijn en vragen die veel meer lijken te behelzen dan ze eigenlijk omvatten. Verwarrend dus. ►

Links: Bron 8. Deze prent van Joseph Keppler verscheen op 30 maart 1887 in het Amerikaanse tijdschrift Puck met als ondertitel 'The European Equilibrist'. Boven: Bron 11. Een foto uit Indonesië uit 1949. Deze foto is gemaakt tijdens een actie van Nederlandse militairen op West-Sumatra in Indonesië tegen Indonesische vrijheidsstrijders.